

УДК 342:343:347

DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2024.2.07>

Олена Геннадіївна Юшкевич,

*кандидат юридичних наук, доцент,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
кафедра теорії та історії держави і права (доцент);*

 <https://orcid.org/0000-0003-0024-6070>,
e-mail: el.iushkevich@gmail.com;

Михайло Юрійович Бурдін,

*доктор юридичних наук, професор,
Харківський національний університет внутрішніх справ (проректор);*

 <https://orcid.org/0000-0002-6748-3321>

**БАТЬКІВСЬКИЙ КІДНЕПІНГ ЯК ФОРМА ЗЛОВЖИВАННЯ
БАТЬКІВСЬКИМИ ПРАВАМИ**

У статті досліджено таке правове явище, як батьківський кіднепінг, та запропоновано його авторське визначення. Наведено статистичні дані Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини за 2022–2023 роки щодо кількості звернень батьків за самовільну зміну місця проживання дитини одним із батьків. Проаналізовано законодавче регулювання цього правового явища та особливості притягнення батьків до відповідальності за таку форму зловживання батьківськими правами в Україні. Розглянуто правові позиції українських судів у справах батьківського кіднепінгу. Сформульовано пропозиції щодо попередження, протидії та притягнення до юридичної відповідальності за вчинення батьківського кіднепінгу.

Ключові слова: місце проживання дитини, зловживання правом, батьківські права, дитина, завдання шкоди, батьківський кіднепінг.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Про таке правове явище, як батьківський кіднепінг, йдеться завжди, коли один із батьків вивозить або приховує дитину без згоди другого з батьків чи без відповідного рішення суду. Це може бути частиною конфлікту між батьками щодо виховання дитини.

Такі випадки часто виникають у ситуаціях розлучення чи розірвання стосунків між батьками, коли вони не можуть домовитися про умови виховання. Батьківський кіднепінг може призвести до правових проблем та судових рішень для вирішення спорів щодо опіки, піклування над дитиною.

У багатьох країнах існують закони, що регулюють випадки батьківського кіднепінгу та надають судам право втручатися для вирішення таких ситуацій.

Упродовж 2022–2023 років Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини отримав 157 звернень, що стосуються самовільної зміни місця проживання дітей одним із батьків. Із цієї кількості 41 звернення стосується переміщення дітей у межах України, 4 – вивезення дітей на тимчасово окуповану територію України, до рф або республіки білорусь, а 122 – вивезення дітей в інші країни¹.

Сьогодні в умовах воєнного стану, коли чимало як внутрішньо переміщених родин, так і тих, хто перетнув державний кордон через всі випробування війни, суспільство та держава стикнулись із різким зростанням кількості розлучень, що призводить до численних випадків, коли один із батьків змінює місце проживання дитини без відома другого з батьків не лише в межах території України, а й по всьому світу. Це, на жаль, і зумовлює актуальність обраної теми.

Стан дослідження проблеми

Поняття та ознаки батьківського (сімейного) кіднепінгу висвітлювались у працях таких науковців, як Т. Даниленко, О. Оніщук, Л. Самілик, В. Тенешев. Питанням правозахисної діяльності у сфері батьківського кіднепінгу свої праці присвятили Ю. Бойко, Т. Кондратенко, Д. Лубінець, К. Маличенко, І. Сулова. Проблеми сімейного кіднепінгу досліджували психологи В. Кравале, Т. Ларіна, а тема міжнародного викрадення дітей вивчалася В. Кабановим, Г. Тріпульським, О. Євтушенко. Як інститут зловживання суб'єктивними цивільними правами зловживання батьківськими правами розглядалося В. Кожевніковою, Х. Колінчук. Уведення в Україні воєнного стану, активні бойові дії, тимчасова окупація території України – все це лише сприяє активному розвитку батьківського кіднепінгу. У зв'язку із цим у центрі уваги науковців, правозахисників, правотворців, правозастосувачів, правоохоронців має бути питання попередження батьківського кіднепінгу, протидії йому та притягнення до юридичної відповідальності за його вчинення. Нові підходи дозволять науково та практично переосмислити ставлення суспільства і держави до цього правового явища.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є з'ясування правової природи батьківського кіднепінгу як виду зловживання батьківськими правами. Для її досягнення необхідно вирішити такі *завдання*: розкрити зміст понять

---

¹ Питання щодо захисту дітей від домашнього насильства особливо актуальне під час війни // Верховний Суд : офіц. сайт. 20.10.2023. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1496637> (дата звернення: 27.01.2024).

«зловживання батьківськими правами», «батьківський кіднепінг» та їх співвідношення; проаналізувати законодавче регулювання правового явища батьківського кіднепінгу; розглянути судову практику щодо вирішення спорів у справах батьківського кіднепінгу.

Наукова новизна дослідження

Проаналізовано національне законодавство щодо можливості притягнення до юридичної відповідальності батьків, що самочинно змінили місце проживання дитини, не погодивши це з другим із батьків, з яким проживає дитина, зокрема й шляхом її викрадення. Розглянуто судові рішення українських судів у справах батьківського кіднепінгу. Сформульовано пропозиції щодо першочергових заходів, які потрібно запровадити з метою попередження батьківського кіднепінгу, протидії йому та притягнення до юридичної відповідальності за його вчинення.

Виклад основного матеріалу

Чинним законодавством регламентовано права дитини, зокрема на проживання в сім'ї разом з батьками; на проживання в сім'ї одного з батьків; на піклування батьків (ст. 11 Закону України «Про охорону дитинства»¹); на підтримання з батьками регулярних особистих стосунків і прямого спілкування, якщо проживає окремо від одного з батьків (ст. 15 Закону України «Про охорону дитинства»²). При розлученні батьків як офіційному (отримання свідоцтва про розірвання шлюбу), так і фактичному (тимчасове або постійне проживання окремо), у разі їх проживання на території України чи за її межами батьки мають рівні батьківські права та батьківські обов'язки щодо виховання дитини, забезпечення інтересів своєї дитини. Якщо батьки не дійшли згоди щодо участі одного з батьків у вихованні дитини, який проживає окремо, умови та порядок такої участі визначається уповноваженими органами – органами опіки та піклування.

В умовах воєнного стану в Україні почастишали випадки перешкоджання тому з батьків, хто проживає окремо, брати участь у вихованні дитини, спілкуватися з нею, тим самим фактично відбувається зловживання батьківськими правами, де батьківські права здійснюються всупереч інтересам дитини (ч. 2 ст. 155 СК України³), оскільки відсутність повноцінного спілкування з одним із батьків, з

---

¹ Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 № 2402-III // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14> (дата звернення: 27.01.2024).

² Там само.

³ Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення: 27.01.2024).

яким не проживає дитина, перешкоджає нормальному розвитку дитини.

Законодавчо поняття «зловживання батьківськими правами» не визначено, але, аналізуючи ст. 13 Цивільного кодексу України¹, СК України², юридичну літературу, можна зробити висновок, що це зобов'язання батьків утримуватися від дій, які можуть порушити права дитини, завдати їй майнової та немайнової шкоди, інакше кажучи, батьки використовують свої батьківські права зі злими намірами [1, с. 119–121, 2; 3, с. 70; 4, с. 31].

Українським законодавцем не визначено поняття «батьківський кіднепінг», хоча зі змісту ст. 162 СК України³ можна зробити висновок, що це дії одного з батьків дитини щодо самочинної зміни місця проживання дитини, тобто без отримання згоди другого з батьків, з яким відповідно до закону або рішення суду проживає дитина, зокрема шляхом її викрадення, внаслідок чого порушуються права дитини та завдається майнова чи немайнова шкода дитині.

Правовими наслідками протиправної поведінки одного з батьків щодо порушення прав дитини при визначенні її місця проживання, а саме самочинна, без погодження із другим з батьків, з якими проживає дитина, зміна місця проживання дитини, зокрема шляхом її викрадення, відповідно до ст. 162 СК України⁴ є, по-перше, негайне постановлення судом за позовом заінтересованої особи рішення про відібрання дитини, по-друге, повернення дитини за попереднім місцем проживання.

Так, у постанові Великої Палати Верховного Суду від 29 травня 2019 року у справі № 357/17852/15-ц щодо визначення місця проживання дитини, визнання незаконним її вивезення суд вказав, що положення ст. 162 СК України захищають права батька чи матері, з ким вже встановлено місце проживання дитини, від неправомірних дій другого з батьків, який змінив місце проживання дитини, і не застосовуються до цих спірних правовідносин, оскільки місце проживання дитини було раніше визначено судом саме з матір'ю-відповідачкою⁵.

---

¹ Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 27.01.2024).

² Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення: 27.01.2024).

³ Там само.

⁴ Там само.

⁵ Постанова Великої Палати Верховного Суду від 29.05.2019 : справа № 357/17852/15-ц, провадження № 14-199цс19 // Єдиний державний

Відповідно до постанови Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 3 липня 2019 року у справі № 757/68957/17-ц¹ про відібрання дитини від батька, визначення її місця проживання, суд зазначив, що для того, щоб заявляти позовні вимоги щодо відібрання дитини від батька на підставі ст. 162 СК України, треба було попередньо звернутися до органу опіки та піклування або суду про визначення місця проживання дитини, тому зазначені вимоги заявлені передчасно та задоволенню не підлягають².

Хоча є приклади й іншої судової практики. Так, рішенням Апеляційного суду міста Києва від 12 грудня 2017 року у справі № 752/17200/17 апеляційну скаргу матері про відібрання малолітньої дитини в батька задоволено. Батько без відома матері та її згоди змінив місце проживання дитини всупереч її інтересам, якій навіть не виповнилося п'яти місяців, шляхом її викрадення. У зв'язку з тим, що відповідач відмовився повернути малолітню дитину матері, звернення до поліції не дало бажаного результату, мати звернулася до Служби у справах дітей державної адміністрації м. Києва. Рішенням Служби у справах дітей, яке набрало законної сили та батьком не оскаржувалося, визначено місце проживання малолітньої дитини разом з матір'ю, однак батько це рішення ігнорував та не виконував, безпідставно не повертав дитину матері. Як вбачається з матеріалів справи, мати має постійне зареєстроване у встановленому законом порядку місце проживання. За приписами чинного законодавства дитину не можна повертати, крім випадків, коли повернення за попередньою адресою місця проживання буде нести реальну загрозу її життю та здоров'ю, або якщо обставини змінилися настільки, що повернення дитини суперечить її інтересам. Матеріали справи не містять доказів, а доказів, що повернення дитини негативно впливатиме на її розвиток, створюватиме загрозу її життю та здоров'ю за її місцем проживання, відповідачем до суду апеляційної інстанції надано не було, також не встановлено обставин, що повернення неповнолітньої дитини буде суперечити її інтересам. Враховуючи вказані

реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82636307> (дата звернення: 27.01.2024).

¹ Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 03.07.2019 : справа № 757/68957/17-ц, провадження № 61-7848св19 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82858439> (дата звернення: 27.01.2024).

² Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення: 27.01.2024).

обставини та представлені позивачем докази, що свідчать про те, що відповідач без згоди матері, з якою малолітня дитина проживала на законних підставах, самостійно змінив її місце проживання, колегія суддів вважає помилковим висновок суду першої інстанції про відсутність юридичних підстав для задоволення позову¹.

Слід зауважити, що у справі викрадення дитини одним із батьків держава не здійснює відповідний контроль, оскільки законодавство не містить положень, які передбачають відповідальність за такі дії. Цю правову прогалину використовують батьки, які рішуче обмежують дитину в повноцінному спілкуванні з другим із батьків (матір'ю чи батьком), переважно задля задоволення власних амбіцій. Завдяки низькому рівню культури цивілізованих розлучень в Україні значна кількість як матерів, так і батьків фактично втрачають можливість взаємодії зі своїми дітьми після розлучення. Вони витрачають роки на боротьбу за можливість проведення часу з дітьми або за право на спільне батьківство і для деяких це схоже на ситуацію викрадення дитини. Отримати право на виховання та опіку над дитиною стає практично неможливо, якщо другий з батьків, з ким фактично проживає дитина, виступає проти цього [5].

Як зазначають В. Котис та В. Тенешев, згідно із ч. 2 ст. 146 Кримінального кодексу України² (далі – КК України) незаконне викрадення дитини є злочином, за який його суб'єкт повинен нести кримінальну відповідальність. Однак такого поняття, як викрадення другим із батьків дитини, у чинному кримінальному законодавстві взагалі не існує: викрасти дитину може тільки стороння людина, а батьки просто забирають дитину до себе. Отже, батьки дитини за вчинене правопорушення не нестимуть кримінальної або адміністративної відповідальності. На кваліфікацію злочину щодо викрадення дитини не впливає факт проживання батьків у зареєстрованому шлюбі або у стані розлучення [6].

Іноді викрадення дитини, вчинене одним із батьків, може кваліфікуватися як домашнє насильство (ст. 126-1 КК України³), як психологічне насильство щодо дитини другим із батьків, з яким мешкала дитина до викрадення, а також як фізичне насильство щодо викраденої дитини в разі наявності на тілі дитині тілесних ушкоджень.

---

¹ Рішення Апеляційного суду міста Києва від 12.12.2017 : справа № 752/17200/17 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/71014450> (дата звернення: 27.01.2024).

² Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 27.01.2024).

³ Там само.

Уважається, що до психологічного насильства в розумінні відповідних статей КК України, яке призводить до психологічних страждань, належать намагання самочинно з використанням сили змінити постійне місце проживання дитини, оскільки в цьому разі порушується, по-перше, право дитини на постійні соціальні зв'язки, по-друге, право на постійне місце проживання, по-третє, право на емоційні стосунки з обома батьками. Крім того, завдається шкода здоров'ю матері в разі годування дитини грудним молоком, що негативно позначається на її здоров'ї. Правозастосувачі констатують, що сьогодні це є єдиною підставою, завдяки якій відповідно до приписів КК України можливо визнати матір потерпілою від домашнього насильства. Інші обставини повинні бути перевірені, враховуючи те, чи відчуває дитина страждання в ситуації свого викрадення¹.

Вчені та правозахисники сформулювали низку пропозицій, які мають бути впроваджені на державному рівні негайно: внесення на законодавчому рівні змін, спрямованих на обмеження строків розгляду судами справ, що належать до цієї категорії; запровадження кримінальної відповідальності за самовільну зміну місця проживання дитини одним із батьків; підвищення рівня компетентності та встановлення відповідальності для державних службовців, які приймають рішення, пов'язані з інтересами дітей; посилення відповідальності за зловживання процесуальними правами щодо навмисного затягування розгляду справ; впровадження успішних підходів зі світової практики захисту прав дітей [5].

За спільною ініціативою громадського об'єднання «Жіночий консорціум України», правозахисників, зокрема адвоката К. Маліченко, колишньої Уповноваженої Верховної Ради України з прав людини Л. Денісової, представниці Уповноваженого з дотримання прав дитини та сім'ї А. Філіпішиної, радниці – уповноваженої Президента України з прав дитини та дитячої реабілітації Д. Герасимчук, підготовлено Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання Україною Конвенції

---

¹ Викрадення дитини одним з батьків: правові позиції, алгоритм дій: заява до поліції про викрадення, позов про визначення місця проживання дитини та одночасне самостійне призначення судово-психологічної експертизи згідно з ст. 106 ЦПК для визначення шкоди // Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : сайт. URL: <https://expertize-journal.org.ua/vyznachennia-mistsia-meshkannia-dytyny/6574-u-razi-koli-batko-vkrav-vashu-ditinu-potribno-pisati-zayavu-do-politsiji-pro-vikradennya-ta-podavati-pozov-pro-viznachennya-mistsya-meshkannya-ditini-z-odnochasnim-samostijnim-priznachennyam-psikhologichnoji-ekspertizi-zgidno-statti-106-tspk> (дата звернення: 27.01.2024).

про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей¹ та Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо зміни постійного місця проживання дитини та заборони спілкування з дитиною одному з батьків². Цими законопроектами передбачено, зокрема, що самочинна зміна одним із батьків місця постійного проживання дитини визнається кримінальним злочином (від штрафу до позбавлення волі); поліція зобов'язана розшукувати викрадену одним із батьків дитину; суди матимуть право приймати рішення негайно щодо відібрання та повернення дитини за попереднім місцем проживання, але не пізніше, ніж за 2 дні з дня надходження заяви. Нарешті, буде впроваджено чіткий механізм примусового виконання рішення суду щодо відібрання та повернення дитини [7; 8].

Висновки

Отже, можна констатувати, що сьогодні один із батьків, хто не пройшов процедуру визначення місця проживання дитини, фактично лишив її звичного оточення та зв'язку з іншою рідною людиною, не буде нести жодної відповідальності за це.

Сучасне законодавство щодо батьківського кіднепінгу має свої недоліки: відсутні ефективні правові механізми для примусового виконання рішень суду, які стосуються встановлення місця проживання, відібрання, участі у вихованні дитини, а також відсутня відповідальність за самовільну, з використанням сили та примусу зміну місця проживання дитини, враховуючи випадки порушення договору, рішення органу опіки чи суду.

Для вирішення цих проблем слід внести відповідні зміни до чинного законодавства, спрямовані на створення ефективного юридичного механізму виконання судових рішень у справах батьківського кіднепінгу. Також важливо прискорити розгляд цивільних справ у цьому контексті та передбачити відповідальність за неправомірну

---

¹ Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання Україною Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей : від 31.08.2019 № 1192 / ініціатори І. О. Климпуш-Цинцадзе, І. В. Геращенко, А. Я. Лопушанський та ін. // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/1054> (дата звернення: 27.01.2024).

² Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо зміни постійного місця проживання дитини та заборони спілкування з дитиною одному з батьків : від 20.12.2019 № 2663 / ініціатори М. С. Мезенцева, А. Є. Костін, П. М. Сушко та ін. // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=67753 (дата звернення: 27.01.2024).

зміну місця проживання дитини. Під час розроблення механізмів протидії батьківському кіднепінгу слід взяти за основу досвід західних країн, щоб забезпечити оптимальний захист інтересів дитини.

Список бібліографічних посилань: **1.** Стефанчук М. О. Межі здійснення суб'єктивних цивільних прав. Київ : Алерта ; КНТ ; Центр учб. літ., 2008. 184 с. **2.** Карнаух Б. Зловживання правом та його правові наслідки. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 9. С. 31–36. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.9.06>. **3.** Осадчук С. С., Осадчук Н. Ю. Форми зловживання цивільним правом. *Актуальні проблеми правознавства*. 2016. Вип. 4 (8). С. 68–77. **4.** Резнікова В. В. Зловживання правом: поняття та ознаки. *Університетські наукові записки*. 2013. № 1 (45). С. 23–35. **5.** Даниленко Т. Батьківський кіднепінг, або сумна буденність роботи адвокатів у Family Law // Юридична газета online : сайт. 14.02.2022. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/batkivskiy-kidneping-abo-sumna-budennist-roboti-advokativ-u-family-law.html> (дата звернення: 27.01.2024). **6.** Тенішев В., Котис В. Викрадення дитини одним із батьків, проблеми кваліфікації злочину та відповідальність за такі дії. *Актуальні проблеми правознавства*. 2021. № 1 (25). С. 114–119. DOI: <https://doi.org/10.35774/app2023.04>. **7.** Сулова І. «Батьківський кіднепінг»: покарання має бути невідворотним // Жіночий консорціум України : сайт. 10.11.2021. URL: https://wcu-network.org.ua/Zaxist_prav_dtei/news/Batkivskii_kidnepng_pokarannja_ma%D1%94_buti_nevdvorotnim (дата звернення: 27.01.2024). **8.** Власюк К. Які реформи можуть врятувати від сімейної катастрофи в Україні // Юридична газета online : сайт. 13.04.2021. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/simeyne-pravo/yaki-reformi-mozhut-vryatuvati-vid-simeynoyi-katastrofi-v-ukrayini.html> (дата звернення: 27.01.2024).

Надійшла до редколегії 29.01.2024

Прийнята до опублікування 04.03.2024

Yushkevych O. G., Burdin M. Yu. Parental kidnapping as a form of abuse of parental rights

The article explores the legal phenomenon of “parental kidnapping”. It is noted that Ukrainian legislation lacks a definition of this legal phenomenon. The author suggests understanding parental kidnapping as the action of one of the parents regarding the unauthorized change of the child’s place of residence without the consent of the other parent with whom, according to the law or a court decision, the child resides. This includes abduction, leading to a violation of the child’s rights and causing material or non-material harm.

Statistical data from the Secretariat of the Commissioner for Human Rights of the Verkhovna Rada of Ukraine for 2022–2023 regarding the number of parental requests for the unauthorized change of the child’s place of residence by one of the parents is provided.

The legislative regulation of this legal phenomenon and the peculiarities of holding parents accountable for such abuse of parental rights in Ukraine are analyzed. Ukrainian legal practitioners categorize the actions falling under the concept of “parental kidnapping” as domestic violence against the child in the form of psychological violence, especially towards the other parent with whom the child lived before the abduction. In cases where there are signs of physical injuries on the child, physical violence against the abducted child is also considered.

The legal positions of Ukrainian courts in cases of parental kidnapping are discussed. Generally, since there is no legal provision specifying responsibility for such actions, in cases where the evidence presented by the plaintiff parent proves that the other parent changed the child’s place of residence without authorization, the court grants the plaintiff parent’s claim for the return of the child.

Proposals are formulated for measures that need to be implemented to prevent, counteract, and legally hold accountable for parental kidnapping.

Key words: child’s place of residence, abuse of rights, parental rights, child, causing harm, parental kidnapping.

